

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z CHEMII W GIMNAZJUM NR 3

Podstawa prawna do opracowania:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19.04.1999 w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych z późniejszymi zmianami.
2. Statut szkoły.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 23.12.2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
4. Program nauczania chemii dla trzeciego etapu edukacyjnego opracowany na podstawie nowej podstawy programowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17), zgodny z programem nauczania i podręcznikiem :
„Chemia – podręcznik dla gimnazjum” – numer dopuszczenia 44/1/2009
autorzy: Maria Barbara Szczepaniak, Bożena Kupczyk, Wiesława Nowak;
wydawnictwo OPERON.
5. Dopuszczony do użytku przez dyrektora szkoły na wniosek nauczycielek chemii (Dz. U. z 2009 r. Nr 89, poz. 730).

Zespół przedmiotowy ustala co następuje:

I. INFORMACJE WSTĘPNE

- PSO jest skorelowany z WSO.
- Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
- Każdy uczeń może przekazywać swoją wiedzę i umiejętności w różny sposób, różnymi metodami i drogami mając prawo do wyboru własnej drogi, pod warunkiem, że jest ona zgodna z ogólnie przyjętymi założeniami i kryteriami oceniania.
- Prace klasowe są obowiązkowe.
- Uczeń nieobecny na pracy klasowej ma obowiązek napisania jej w terminie ustalonym przez nauczyciela (dla wszystkich uczniów nauczyciel ustala jeden termin – nie dłuższy niż dwa tygodnie). Nie przystąpienie w tym terminie do sprawdzianu jest równoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej (poza szczególnymi przypadkami).
- Uczeń nieobecny na sprawdzianie lub kartkówce może być rozliczony ze znajomości materiału będącego przedmiotem w/w pracy pisemnej niezwłocznie po przybyciu do szkoły (w uzasadnionych przypadkach – np. dłuższa choroba, może to być termin późniejszy uzgodniony z nauczycielem - uczeń ma obowiązek poinformowania nauczyciela o swojej dłuższej nieobecności w szkole tuż przed lekcją).
- W przypadku nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych uczeń ma obowiązek uzupełnić z czasu jego nieobecności notatki z lekcji.
- Uczeń ma prawo być nie przygotowanym do zajęć raz w semestrze. Należy to jednak zgłosić niezwłocznie po rozpoczęciu lekcji (nie dotyczy to jednak sprawdzianów i kartkówek z wyjątkiem uzasadnionych przyczyn).
- Nauczyciel może przyznać prawo do większej liczby zwolnień z powodu nieprzygotowania lub braku zadania.
- W pracy z uczniami posiadającymi opinie PPP o dostosowaniu lub indywidualizacji, indywidualizuje się wymagania szkolne stosownie do aktualnych możliwości ucznia uwzględniając występujące dysfunkcje i rodzaj zaburzeń, stosując między innymi zasady stopniowania trudności i pozytywnego wzmocnienia.
- Wszystkie sprawy sporne, rozstrzygane będą zgodnie z rozporządzeniami MEN oraz WSO.

II. OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIANIU:

- Znajomość, rozumienie i stosowanie pojęć chemicznych.
- Znajomość i stosowanie poznanych definicji.
- Interpretowanie zależności wyrażonych za pomocą wzorów, wykresów, schematów, tabel.
- Matematyzowanie prostych sytuacji (zapis treści zadania za pomocą symboliki matematycznej)
- Posługiwanie się symboliką i językiem chemicznym.

- Samodzielne myślenie, prowadzenie prostych rozumowań chemicznych.
- Rozwiązywanie zadań:
  - ✓ z wykorzystaniem poznanych metod, weryfikowanie otrzymanych wyników,
  - ✓ stosowanie wiedzy przedmiotowej w rozwiązywaniu problemów matematyczno- przyrodniczych (korelacja z innymi przedmiotami),
  - ✓ stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach praktycznych.
- Posiadanie wyobraźni przestrzennej.
- Prezentowanie wyników swojej pracy w różnych formach.
- Aktywność na lekcjach, praca w grupach i własny wkład pracy ucznia.

III. OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Formy

1. Pisemne

- Sprawdziany
  - całogodzinne, obejmujące materiał po zrealizowaniu danego działu,
  - zapowiedziane i zapisane w dzienniku z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem,
  - poprzedzone co najmniej 1-godzinną powtórką.
- Kartkówki
  - 10 – 20 minutowe,
  - obejmujące materiał z ostatniej lub z bieżącej lekcji (traktowane jak odpowiedź ustna),
  - bez zapowiedzi,
  - nauczyciel może zapowiedzieć kartkówkę z większej partii materiału zawierającą wiadomości konieczne do wprowadzenia nowych treści.
- Prace domowe
- Tematy dodatkowe (praca w grupach, referaty, prezentacje, prace długoterminowe itp)
- Badania kompetencji - zgodnie z harmonogramem planu dydaktycznego szkoły w danym roku szkolnym

2. Ustne

- Odpowiedzi bieżące przy tablicy, z uwzględnieniem rzeczowości, stosowania języka chemicznego, rozbudowanej formy wypowiedzi.
- Aktywność przy rozwiązywaniu przykładów na lekcji, oraz wypowiedzi, ciekawe [inne od typowych] sposoby rozwiązywania zadań lub problemów, inne niż prezentowane w czasie lekcji lub podane w obowiązującym podręczniku, przygotowanie ciekawostek chemicznych itp.
- Referowanie tematów dodatkowych.

Kryteria ocen poszczególnych form:

Zadania klasowe / badania kompetencji	Sprawdziany / Kartkówki/ zadania domowe/ zadania dodatkowe	Odpowiedzi ustne
<p>Wg punktacji:</p> <p>100% - 91% – bdb 90% - 76% – db 75% - 51% – dst 50% - 35% – dop 34% - 0% – ndst 100% + zad. dodat. – cel</p> <p>mniej niż 91% + zad. dodat – nauczyciel może podnieść ocenę o jeden stopień przy górnej lub zbliżonej do granicy punktacji – ocena z „+” lub „-”</p> <p>UWAGA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obniża się próg wymagań na ocenę dopuszczającą do 28% dla uczniów posiadających opinie PPP o dostosowaniu wymagań edukacyjnych . 	<p>Sposób i skala procentowa użyta do ich oceny może być ustalana oddzielnie w zależności od ich budowy, czyli rodzaju i stopnia trudności zadań (tzn. czy zadania są tylko z poziomu podstawowego obejmującego zakres wymagań koniecznych (dop) i podstawowych (dst), czy z poziomu ponadpodstawowego obejmującego zakres wymagań rozszerzających (db), dopełniających (bdb), ewentualnie wykraczających (cel)</p>	<p>Przy kontroli ustnej, nauczyciel wystawia ocenę w sposób elastyczny biorąc pod uwagę:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ stopień trudności rozwiązywanych zadań ✓ trafność doboru metod rozwiązania ✓ operowanie językiem chemicznym ✓ tempo pracy, ✓ samodzielność, ✓ liczbę i rodzaj popełnionych błędów, ✓ umiejętność uogólniania, uzasadniania, analizowania tematu lub zadania ✓ formułowanie spostrzeżeń ✓ wyrażanie sądów <p>UWAGA</p>

<ul style="list-style-type: none"> ● Uczniom posiadającym opinię PPP o dysleksji uwzględnia się typowe błędy dyslektyczne (zgodnie z opinią PPP). ● W przypadku uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego istnieje możliwość opracowania zadań klasowych zgodnych z ich potrzebami i możliwościami (umiejętnościami). 		<p>W przypadku uczniów z opiniami lub orzeczeniami przy wystawianiu oceny należy brać pod uwagę przede wszystkim zaangażowanie i włożony w pracę wysiłek oraz opanowanie materiału na miarę możliwości ucznia.</p>
--	--	--

UWAGI:

- w pracach pisemnych zadania powinny mieć zróżnicowany stopień trudności,
- zestawy zadań muszą zawierać odpowiednią ilość zadań sprawdzających wiedzę i umiejętności ucznia z zakresu wymagań koniecznych(2) i podstawowych(3), tak aby każdy uczeń miał możliwość osiągnięcia sukcesu w postaci uzyskania oceny pozytywnej,
- budowa zestawu zadań klasowych, badania kompetencji, powinna być wzorowana na arkuszach egzaminacyjnych (zadania testowe i otwarte z uwzględnieniem odpowiednich proporcji).

3. Ilość ocen

- Sprawdziany:
  - ✓ co najmniej 1 w semestrze
  - ✓ termin oceny pracy przez nauczyciela zgodnie z WSO – 2 tygodnie
- Kartkówki + odpowiedzi ustne - formy sprawdzające bieżący materiał, co najmniej 2 w semestrze.
- Zadania domowe; co najmniej 1 w semestrze.
- Aktywność - za w/w formy aktywności uczeń może otrzymać ocenę w postaci stopnia lub „+”.
- Badania wyników
  - ✓ ilość wg planu pracy dydaktycznej szkoły na dany rok szkolny,
  - ✓ wpis do dziennika razem z procentową ilością punktów.

4. Formy i sposoby poprawiania ocen cząstkowych

- Odpowiedzi ustne
- Prace pisemne
  - ✓ uczeń ma prawo poprawić ocenę ndst. z zadania klasowego, sprawdzianu, kartkówki w terminie i na zasadach uzgodnionych przez nauczyciela (nie później niż w ciągu dwóch tygodni),
  - ✓ ocena z poprawy zostaje wpisana obok oceny uzyskanej wcześniej pod warunkiem, że uczeń uzyskał z poprawy ocenę wyższą,
  - ✓ w przypadku nie poprawienia oceny nauczyciel podkreśla ocenę, ocena taka informuje że, uczeń nie opanował w większym zakresie treści programowych,
  - ✓ zadania domowe - brak możliwości poprawy.
- Zadania dodatkowe
  - ✓ Nie ma możliwości poprawy ocen z zadań dodatkowych.
  - ✓ Uczeń ma prawo zrezygnować z oceny z takiej pracy, jeśli ocena nie jest dla niego satysfakcjonująca.

5. Oznaczenia używane przez nauczycieli w dzienniku lekcyjnym

	Uczeń podjął próbę ale nie poprawił oceny z pracy pisemnej
+	Aktywność
-	Braki: zadania , zeszytu, notatek , części notatek, przyrządów, podręcznika itp
np, lub data	zwolnienie z odp przysługujące uczniowi zgodnie z WSO

IV. PROCEDURA USTALANIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ I KOŃCOWOROCZNEJ

1. Ocenę śródroczną i końcoworoczną wystawia nauczyciel z co najmniej trzech ocen cząstkowych.
2. Przy ocenie końcoworocznej brana jest pod uwagę ocena śródroczna (traktowana jest jako dodatkowa ocena z pracy klasowej).
3. Przy wystawianiu oceny klasyfikacyjnej nauczyciel bierze pod uwagę ilość „+” lub „-” jakie uczeń otrzymał w danym semestrze.
4. Ocena z badania kompetencji ma przede wszystkim charakter wspomagający i diagnostyczny (może mieć wpływ na podwyższenie oceny klasyfikacyjnej i nie może w znaczący sposób pogorszyć oceny klasyfikacyjnej ucznia, która wynika z jego ocen cząstkowych).
5. Uczeń może mieć wystawioną ocenę z mniejszej liczby ocen cząstkowych, w dwóch następujących przypadkach:
  - absencja nauczyciela
  - absencja ucznia pod warunkiem, że nie jest niższa niż 50%
6. Przy wystawianiu ocen klasyfikacyjnych ważna jest waga ocen cząstkowych.
7. Przyjmuje się następującą kolejność wag ocen cząstkowych w kolejności od najwyższej do najniższej:
  - ▷ oceny z pisemnych prac klasowych,
  - ▷ oceny ze sprawdzianów,
  - ▷ oceny z odpowiedzi ustnych/ kartkówki,
  - ▷ pozostałe oceny mają charakter wspomagający.
8. Przy wystawianiu ocen klasyfikacyjnych brany jest również pod uwagę
  - rozwój ucznia (jakie czyni postępy w danym czasie);
  - wkład pracy w stosunku do zdolności.

V. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA OCEN KLASYFIKACYJNYCH WYŻSZYCH NIŻ PRZEWIDYWANE

Uczeń ma prawo ubiegać się o ocenę o stopień wyższą niż przewidywana i proponowana przez nauczyciela jeśli:

- uzasadni, że ocena została wystawiona niezgodnie z procedurą zawartą w PSO,
- jeśli spełnia następujące warunki:
  - ✓ z prac klasowych i sprawdzianów w danym semestrze ma co najmniej 50% ocen takich o jakie się ubiega uzyskanych w pierwszym terminie (jedynie przy dłuższej nieobecności spowodowanej chorobą dopuszcza się drugi termin)
  - ✓ wykorzystał wszystkie możliwości poprawy ocen z prac pisemnych na ocenę co najmniej taką o jaką się ubiega.

UWAGA

Uczeń, który świadomie unika pierwszych terminów prac pisemnych, traci możliwość ubiegania się o podwyższenie oceny.

VI. OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

Ocena niedostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, gdy:

- ✓ wykazuje nieznaną podstawowych wiadomości, która uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy;
- ✓ wykazuje brak umiejętności stosowania poznanych wiadomości (uczeń nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim – elementarnym stopniu trudności, nawet przy dużej pomocy i naprowadzeniu ze strony nauczyciela);
- ✓ popełnia rażące usterki w przedstawianiu zdobytych wiadomości (tj. błędy rzeczowe czyli: nieznaną pojęć; błędy logiczne czyli błędne rozumowania);
- ✓ wykazuje bierną postawę na lekcjach (nie pisze notatek, nie uważa) oraz bierność wobec proponowanej pomocy przez nauczyciela (np. pomoc koleżeńska, zajęcia wyrównawcze);
- ✓ wykazuje całkowity brak systematyczności;
- ✓ ma lekceważący stosunek do obowiązków szkolnych (nie noszenie zeszytu, nie odrabianie zadań domowych, unikanie sprawdzianów pisemnych, lekceważący stosunek do możliwości poprawy cząstkowych ocen niedostatecznych).

Ocena dopuszczająca

Ocenę tę otrzymuje uczeń, gdy:

- ✓ ma wyraźne braki w opanowaniu podstawowych wiadomości, ale braki te nie uniemożliwiają uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy w ciągu dalszej nauki;
- ✓ nie rozumienie materiału programowego;

- ✓ stosuje zdobyte wiadomości przy wydatnej pomocy ze strony nauczyciela (tzn. bardzo proste zadania rozwiązuje w miarę samodzielnie, proste przy pomocy nauczyciela);
- ✓ zna podstawowe pojęcia,
- ✓ często popełnia usterki;
- ✓ jego język chemiczny jest bardzo ubogi, jednak w miarę komunikatywny;
- ✓ wykazuje przeważnie brak aktywności na lekcjach;
- ✓ zauważa się bardzo częste odstępstwa od systematycznej pracy;
- ✓ posiada właściwy stosunek do obowiązków szkolnych.

Ocena dostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, gdy:

- ✓ zna podstawowe treści programowe;
- ✓ rozwiązuje typowe zadania o średnim stopniu trudności samodzielnie, jedynie czasem przy pomocy nauczyciela;
- ✓ przedstawia i stosuje zdobyte wiadomości z usterkami (nie popełnia jednak rażących błędów rzeczowych, są to jedynie:
  - błędne rozumowanie, dające tylko częściowe rozwiązanie zadania,
  - niepoprawny język chemiczny,
- ✓ wykazuje sporadyczną aktywność na lekcjach (w miarę swoich możliwości);
- ✓ pracuje w miarę systematycznie;
- ✓ ma właściwy stosunek do obowiązków szkolnych.

Ocena dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, gdy:

- ✓ posiada dobrą znajomość materiału programowego (jedynie minimalne braki w jego opanowaniu);
- ✓ rozumienie materiału jest tylko częściowo inspirowane przez nauczyciela;
- ✓ samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne wraz z komentarzem lub przy niewielkim naprowadzeniu ze strony nauczyciela;
- ✓ rozumie większość relacji między elementami wiedzy;
- ✓ prezentuje zdobytą wiedzę z drobnymi usterkami (omyłki czyli błąd nieuwagi popełniony przy przepisywaniu, błędy językowe czyli „przejęzyczenie”, mało precyzyjne sformułowanie, błędny zapis przy prawidłowym rozumowaniu);
- ✓ nie popełnia błędów rzeczowych, logicznych;
- ✓ wykazuje sprawność rachunkową;
- ✓ posiada umiejętność posługiwania się językiem chemicznym;
- ✓ wykazuje częstą aktywność na lekcjach;
- ✓ wykazuje bardzo sporadycznie odstępstwa od systematycznej pracy;
- ✓ jego prace pisemne są staranne i czytelne.

Ocena bardzo dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, gdy:

- ✓ wykazuje pełną znajomość materiału programowego;
- ✓ potrafi dokonać wyboru optymalnej drogi rozwiązania każdego zadania;
- ✓ wykazuje samodzielność argumentacji, elastycznego i prawidłowego wnioskowania;
- ✓ wykazuje wysoką sprawność języka chemicznego, świadomie, trafnie używa i stosuje terminy chemiczne;
- ✓ używa pełnych, zwięzłych wypowiedzi;
- ✓ wykazuje wysoką sprawność rachunkową;
- ✓ nie popełnia żadnych błędów;
- ✓ w pracach pisemnych przedstawia ciąg zapisów konsekwentny, w porządku odpowiadającym tokowi rozwiązania, ponadto prace są staranne, czytelne, zawierają niezbędną komentarz.

Ocena celująca

Ocenę tę otrzymuje uczeń, gdy:

- ✓ jego znajomość treści wykracza poza materiał programowy wraz z uzasadnieniem ich poprawności;
- ✓ potrafi samodzielnie wykorzystywać wiadomości w sytuacjach problemowych;
- ✓ jego język chemiczny jest na bardzo wysokim poziomie;
- ✓ bezbłędnie, sprawnie i samodzielnie prezentuje zdobytą i rozszerzoną wiedzę;
- ✓ wykazuje stałą aktywność;
- ✓ prezentuje oryginalne wypowiedzi i rozwiązania;
- ✓ umiejętnie posługuje się zdobytą wiedzą w sytuacji nietypowej;
- ✓ swobodnie operuje wiedzą pochodzącą z różnych źródeł,

- ✓ bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach chemicznych.

VII. INFORMOWANIE UCZNIÓW I RODZICÓW O KRYTERIACH I WYMAGANIACH

- Na początku roku szkolnego (najpóźniej do 15 września) nauczyciel zapoznaje uczniów z PSO zwracając szczególną uwagę na kryteria oceniania i wymagania, oraz ich dostępie.
- Wychowawca klasy na pierwszym zebraniu zapoznaje rodziców z PSO oraz jego dostępie.
- Uczniowie i rodzice potwierdzają podpisem fakt zapoznania ich z w/w informacjami na liście dołączonej do PSO.

VIII. EWALUACJA

PSO podlega ewaluacji po upływie każdego roku szkolnego.

IX. UWAGI KOŃCOWE

PSO, szczegółowe wymagania edukacyjne, czyli kryteria oceniania w zakresie obowiązkowych treści nauczania, niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen klasyfikacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania, są dostępne u nauczycieli chemii, w bibliotece szkolnej, u dyrektora ds. dydaktycznych gimnazjum, na szkolnej stronie internetowej.